



Številka: 030-1/2009/SS 560/09

Datum: 7. 12. 2009

Urad vlade za komuniciranje
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE	
Prejeto:	10-12-2009
Številka:	2836/2009
Povezava:	

ZADEVA: Mnenje na spletni strani predlagam.vladi.si v zvezi z zmanjšanjem števila občin

V zvezi z mnenjem, ki ga vam je posredoval občan na spletni strani predlagam.vladi.si predlagamo naslednji odgovor:

Zgodovinski pregled razvoja lokalne samouprave na Slovenskem pokaže, da je prav njena najnižja teritorialna enota – občina tista »javnoppravna institucija«, ki je globoko zakoreninjena v zavesti ljudi in se je kljub vsem velikim političnim in upravnim spremembam na območju Slovenije ohranila. Tako imata danes slovenska občina in slovenska lokalna samouprava na podlagi Ustave Republike Slovenije in reforme lokalne samouprave v sredini devetdesetih let minulega stoletja spet vse značilnosti evropske lokalne samouprave.

Uvedba lokalne samouprave kot klasične lokalne samouprave »zahodnoevropskega tipa« je bila izpeljana sredi 90-tih let prejšnjega stoletja in prav ustanovitev novih občin je bila po osamosvojitvi največja reforma teritorialnih upravnih sistemov v državi.

Teritorialni del reforme lokalne samouprave je pomemben del uvajanja novega sistema lokalne samouprave po letu 1994 in je samoupravne lokalne skupnosti temeljito spremenil tudi po njihovem obsegu, območju. Število občin se je tako od leta 1994 do leta 2009 povečalo z 62 na 210.

Ustava Republike Slovenije v petem poglavju opredeljuje lokalno samoupravo in tudi ozemeljsko sestavino občin, s tem da opredeli njeno območje. Občina namreč v skladu s 139. členom ustave obsega naselje ali več naselij, ki jih povezujejo skupni interesi in potrebe. Občina se ustanovi z zakonom po prej opravljenem referendumu, s katerim se ugotovi volja prebivalcev na določenem območju. Občina se ustanovi z zakonom, ki določi njeno območje. Ustava določa, da je naselje temeljna prostorska enota, ki ozemeljsko opredeljuje občino. Naslednja ustavna določba, da gre pri občini za naselja, ki so povezana s skupnimi interesi, pa je pravna norma sociološke narave, ki je težko merljiva oziroma se ne da opredeliti v matematičnem smislu. Razlage izraza »skupni interesi« so odvisne od strokovnega oziroma političnega pogleda na koncept teritorialnega obsega občin. Naslednji pogoj za ustanovitev občine je predhodno opravljen referendum. Po ustavi in tudi po Evropski listini lokalne samouprave je tovrstni referendum posvetovalne narave.

Temeljni predpis, s katerim je na podlagi Ustave Republike Slovenije in Evropske listine lokalne samouprave urejen sistem lokalne samouprave v Sloveniji, je Zakon o lokalni samoupravi, ki ureja načela za organizacijo in delovanje samoupravnih lokalnih skupnosti. Drugo poglavje vsebuje tudi določbo o teritorialnem obsegu občin. To je vsebina 13. in 13. a člena, ki sta se spreminjala s posameznimi spremembami in dopolnitvami zakona. Členi od 14. do 15. pa določajo postopek ustanovitve nove občine.

Vlada po uskladitvi mreže občin z odločbo ustavnega sodišča v letu 1997, ni bila več predlagateljica novih občin. V mnenju in predlogu v zvezi z ustanovitvijo novih občin (Mnenje in predlog Vlade Republike Slovenije o predlogu za razdelitev Mestne občine Koper in ustanovitev novih občin na njenem območju ter za ustanovitev novih občin Mirna, Zgornja Polskava, Fram, Breg – Turnišče, Dobrova, Loče, št. 03100-6/2009/10, z dne 2. 7. 2009) vlada poudarja:

»da ustava pooblašča zakonodajalca, da z zakonom ustanovi občine in določi njihova območja in da ob dejanskih in pravnih okoliščinah kot zakonodajalec po lastni oceni upošteva dane elemente in pogoje za nastanek novih občin. Z vidika načela upravnio-organizacijske racionalnosti bi nastanek še večjega števila razvojno šibkih novih občin povzročil slabitev ekonomske in finančne moči obstoječih občin, kar bi z javno-finančnega stališča pomenilo dodatno javno-finančno obremenitev. Vlada poudarja, da je pri sistemu lokalne samouprave poleg teritorialnega potrebno upoštevati še druge vidike – zlasti funkcijskega in upravljaljskega, tako da bo tudi teritorialna oblikovanost omogočala ustrezno izvajanje nalog lokalne samouprave. Pomemben element pri oblikovanju občin je tudi vzpostavitev pogojev za njihovo racionalno in učinkovito delovanje, za kar je potrebna ustrezna strokovna sestava občinske uprave in učinkovito lokalno upravljanje, kar je omogočeno v ustrezno velikih, zaokroženih in ekonomsko sposobnih občinah, ki bodo imele tudi osnovne možnosti za zagotovitev lastnih sredstev za svoje delovanje in razvoj.

Vlada ocenjuje, da so zaradi zagotovitve trajne sposobnosti občin za uresničevanje lokalne samouprave nujne spremembe ZLS v delu, s katerim so določeni pogoji, ki jih morajo občine izpolnjevati, da se štejejo za sposobne uresničevati lokalno samoupravo, kvantitativni pogoji ter izjeme od najmanjšega zahtevanega števila prebivalcev. Spremembe in dopolnitve zakona bodo uvrščene v normativni program vlade v naslednjem letu.

Dolgotrajni proces uvajanje novega sistema lokalne samouprave je pripeljal do velikega števila občin, ki se med seboj zelo razlikujejo po sposobnostih uresničevanja z ustavo in zakonom urejenega sistema lokalne samouprave. Pri tem vlada ocenjuje, da velik del občin, predvsem pa tiste, ki ne izpolnjujejo niti temeljnega prebivalstvenega kriterija in nimajo 5000 prebivalcev, niso sposobne uresničevati svojih nalog v skladu z načeli funkcionalne in finančne avtonomije. Z novim drobljenjem območij občin se bo situacija še poslabševala, zato je ta proces treba končati, tako z napovedanimi spremembami ZLS, kot tudi s ponovno oceno ustreznosti upravnih ravni za upravljanje javnih nalog z vidika subsidiarnosti. Zato vlada ne podpira nadaljnje procesa ustanavljanja občin.«

Menimo, da predlog, da bi v Sloveniji ustanovili 14 občin ni primeren za nadaljnjo obravnavo. V odgovoru pa obširneje pojasnjujemo tudi stališče vlade do novih predlogov za ustanovitev občin.

S spoštovanjem,

Pripravlil:

mag. Andrej Čokert
Sekretar



Dr. Roman Lavtar

Direktor urada za lokalno samoupravo in regionalni razvoj